

Gerda van Wageningen

Bloeiend vlas

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Ongemakkelijk keken ze om zich heen. De twee jonge vrouwen die net uit de bus waren gestapt in 's-Gravendeel, werden overduidelijk aange- gaapt door verschillende bewoners van dit dorp, waar Hester en haar oudere zuster Apollonia van Bergeyk heen waren gestuurd om daar voor hun oudtante Hendrika te gaan zorgen. Zo had moeder het hun verteld, of liever gezegd: opgedragen, zonder tegenspraak te dulden. Maar ze wisten beiden maar al te goed wat daar de achterliggende en niettemin onuitgesproken reden van was. Natuurlijk, tante Hendrika was twee weken geleden lelijk gevallen en had daarbij haar linkerbeen op meerdere plaatsen behoorlijk verwond. Ze had zelfs een week in het ziekenhuis gelegen omdat de artsen vreesden dat de wond zou gaan ontsteken, en daar kon een oudere en niet meer zo sterke vrouw immers gemakkelijk heel ziek van worden en mogelijk zelfs aan overlijden. Maar complicaties waren gelukkig uitgebleven, en nadat tante uit het ziekenhuis ontslagen was, had ze een brandbrief naar hun moeder gestuurd. Het gevolg daarvan was dat de beide zusters met grote tegenzin op reis hadden moeten

gaan om de komende tijd voor de oude, knorrige tante van hun moeder te zorgen. Tante Hendrika liep wel, had ze geschreven, maar dat kostte haar heel veel moeite en het was ook erg pijnlijk. Bovendien was het voor haar herstel noodzakelijk dat ze veel rust nam, had de dokter haar op het hart gedrukt. Nu keek een buurvrouw wel zo nu en dan naar haar om, maar dat kon natuurlijk niet te lang blijven duren en haar herstel zou minstens enkele maanden vergen.

Tante Hendrika was weduwe en had geen kinderen, dus ze woonde alleen. Ze wilde bovendien liefst geen vreemden over de vloer, die ze zou moeten betalen. En haar nicht Mieke had immers een paar dochters? Iedereen wist dat tante Hendrika nogal gierig was en op haar centen zat. Ze voelde zich vaak eenzaam nu ze niet goed meer uit de voeten kon, had ze haar nicht in Rotterdam laten weten. Dus zij zat dringend om hulp verlegen, en wie kon haar beter helpen dan haar eigen familie in de vorm van een van beide achternichtjes, die immers geen van beiden werk hadden in deze voor veel mensen zo zware crisisjaren?

Ze moest een stok gebruiken om op de been te blijven, had ze geschreven, maar desondanks

ging het lopen nog uiterst moeizaam. Op straat kon ze nauwelijks uit de voeten, en ze was bovendien al bijna tachtig. Ook had ze veel pijn. Daarom had ze bedacht dat een van de meisjes best een poosje bij haar zou kunnen komen logeren, om dan tegelijkertijd voor haar te zorgen. Had haar nicht haar niet onlangs geschreven dat hun situatie zo uitzichtloos was geworden, nu haar man en hun oudste dochter beiden hun baan waren kwijtgeraakt en er nauwelijks nog uitzicht was op ander werk? En al helemaal geen werk dat goed werd betaald? Had haar nicht niet eveneens gesuggereerd dat dit bij hen tot financiële zorgen leidde? Had het gezin niet noodgedwongen moeten verhuizen naar een goedkopere woning? Zo konden ze elkaar met gesloten beurs helpen, was de strekking van de brief geweest.

De moeder van Hester en Apollonia had toen stilletjes een diepe zucht geslaakt. Volgens haar zat de oude dame er best warmpjes bij, en ze had juist gehoopt op een royaal gebaar van haar tante. Maar haar man had slechts cynisch gelachen toen hij het hoorde van die brief, en vond het typisch iets voor 'de oude heks'. Zo noemde hij tante Hendrika altijd als niemand anders dan zijn eigen gezinsleden het horen kon.

Moeders brief uit Rotterdam was al een maand geleden verstuurd, en tot een week geleden was een antwoord uitgebleven. Maar nu tante zelf hulp nodig had, hoe waar dat ook mocht zijn, kwam er dus plotseling wel een reactie. Hester wist hoe haar moeder daar vanbinnen over dacht, al had moeder er geen woord over gezegd. Maar zo ging dat soms. Dan begreep ze haar moeder zonder er met elkaar over te praten.

Dus hadden haar ouders hun trots opzijgezet en de oude dame geantwoord dat beide meisjes zouden komen, zodat ze de zorg voor tante samen konden delen. Vader Van Bergeyk had er cynisch maar wel praktisch zijn goedkeuring aan gegeven dat zijn dochters een poosje buiten de stad zouden gaan wonen. De twee meisjes konden daarom meteen hun boeltje pakken in de oude koffers van hun oma die een jaar geleden overleden was. Die koffers hadden na de verdeling van haar boedel onder haar kinderen bij hen op zolder gelegen.

Hester beet op haar lip. Hun ouders schaamden zich voor de werkloosheid die haar vader totaal niet had zien aankomen, en die hem helemaal uit zijn doen had gebracht. De steun die haar va-

der sindsdien kreeg, was uiterst karig en zou ook niet zo lang duren, terwijl ze tot voor kort gewend waren het best goed te hebben. Tante had dus blijkbaar gedacht dat hun logeerpartij een verlichting voor het gezin zou betekenen, omdat er dan minder mensen in huis waren die moesten eten. En dat was natuurlijk ook zo. Maar ze zou zeker ook gedacht hebben aan het feit dat ze op die manier bijna gratis goede zorg zou krijgen. Ach, de ene hand waste zo de andere, en het was nu eenmaal niet anders in deze moeilijke tijden die zo veel mensen troffen. Ze waren immers bij lange na de enigen niet!

Ook Apollonia had bij diezelfde ontslagronde in het havenbedrijf haar baan op hetzelfde kantoor als haar vader verloren, waar ze al vier jaar lang als typiste had gewerkt. En een paar dagen later had haar verloofde haar verteld dat hij verliefd was geworden op een ander, dus van een huwelijk kon niet langer sprake zijn.

Hester trok een strak gezicht. Ze had zo haar eigen mening over het huwelijk, maar ook daar kon ze vanzelfsprekend niet veel over zeggen, want dat zou alleen maar boze blikken opleveren. Zelf was ze na de mulo naar een vormingsklas gegaan. Dat was een jaar waarin meisjes die

verder mochten leren alsnog de nuttige kennis van huishoudelijke zaken werd bijgebracht. Veel mensen vonden dergelijke kennis veel nuttiger voor een vrouw dan boekenwijsheid.

Hester zuchtte voor de zoveelste keer stilletjes voor zich uit, en ze probeerde zich niets aan te trekken van de nieuwsgierige blikken van de dorpelingen. Ze rechtte haar rug en glimlachte maar eens vriendelijk naar een haar onbekende vrouw, die echter haastig doorliep en verder niets zei.

Na de vormingsklas was ze thuisgebleven om moeder te helpen toen ze nog in dat grote huis woonden en vader niet wilde dat een van zijn dochters zich als dienstmeid zou verhuren. Daar voelde hij zich toen nog te goed voor. En Hester was een knap meisje. De jongemannen zouden vast en zeker voor haar in de rij staan, en het zou niet lang duren eer ze aan de arm van een van die kerels naar het altaar zou schrijden, was zijn vaste overtuiging. Hester had daar zelf andere gedachten over, maar dat was ook zo iets waar ze maar liever niet over praatte. Ze had immers een nare ervaring gehad waar haar ouders niets vanaf wisten. Waar niemand iets vanaf wist, trouwens, en dat moest vooral zo blijven!

‘Ze gapen ons aan alsof we van de maan komen,’ mompelde Apollonia ondertussen somber. Hester moest op dat moment zelfs moeite doen om haar gedachten weer te houden bij wat er gebeurde en een onverwachte glimlach te verbergen.

‘Vind je het gek? Wij met onze moderne stadse kleren, met kort haar en gepoederde wangen en zelfs met lippenstift op? Dat zijn ze hier in dit boerengat blijkbaar niet gewend. Ze vinden ons vreemd en wuft, veronderstel ik.’

‘Dat zal best, maar wat moeten wij hier de komende tijd tussen het stro en de paardenpoep? Zie je die bergen rommel midden in de dorpsstraat? Geen idee waar dat goed voor is! Auto’s zie je hier nauwelijks, maar des te meer paarden-wagens en zelfs handkarren. Het lijkt wel of de tijd hier heeft stilgestaan.’

‘Die bergen rommel, zoals jij dat noemt, zal wel het vlas zijn waar mama over vertelde.’

‘Het is al jaren geleden dat we bij oom Klaas en tante Hendrika op bezoek zijn geweest.’

‘Toen oom begraven werd, werden wij nog te klein gevonden om mee te gaan naar de begrafenis, en sindsdien kwam tante Hendrika zo nu en dan een paar dagen naar de stad. Dan logeerde ze

lekker goedkoop bij ons. Ik vond haar nogal een mopperkont.'

'Misschien is zij ook te wuft voor dit boerengat?' mompelde Apollonia met een zucht.

'Weet jij eigenlijk waar we precies heen moeten?' vroeg Hester op aarzelende toon.

'Nee, maar ik heb het adres opgeschreven. We kunnen beter de weg vragen, in plaats van eindeloos te lopen zoeken. Hé daar!' Ze sprak een van de jongemannen aan, die nog net niet met zijn mond open naar de twee onbekende stadse vrouwen stond te gapen. 'We moeten naar mevrouw De Man. Hendrika de Man. Je ziet er snugger uit, dus je weet vast wel waar zij woont.' Dat laatste klonk spottend, en Apollonia lachte oogverblindend naar de overdonderde knul, die prompt een kleur als vuur kreeg en hakkelend antwoord gaf.

'Daarginds, mevrouw. Bij dat witte huis de hoek om en dan...'

Apollonia luisterde niet eens verder, maar begon meteen stevig door te lopen.

'Dank je,' knikte Hester nog snel, omdat Apollonia al een heel eind voor haar uit liep en ze zich dus moest haasten om haar in te halen.

Tante Hendrika was een tante van moeder en ze was dus hun oudtante. Ze hadden haar vroeger

zo nu en dan opgezocht toen oom Klaas nog leefde, maar dat was zeker al een jaar of tien geleden en Hester herinnerde zich er niet zo veel meer van. Kinderen had het echtpaar nooit gekregen. Moeder beweerde dat dit een groot verdriet voor hen was geweest, maar het was blijkbaar Gods wil geweest en daar moest een eenvoudig mens zich bij neerleggen. Moeder had nog een broer en een zus, maar die hadden ooit ruzie gehad met oom Klaas, of in ieder geval grote onenigheid in verband met een geldkwestie, en die zagen de rest van de familie niet meer sinds die tijd. Het was nu dus niet meer dan hun christenplicht om de oude vrouw te helpen nu ze hulpbehoevend was geworden, had moeder met een plechtig gezicht volgehouden. Maar haar beide dochters hadden in eerste instantie behoorlijk tegengesputterd om voor een periode van minstens enkele weken naar hun oudtante te worden gestuurd, om daar voorlopig voor de oude vrouw te gaan zorgen.

Hester haalde nog eens diep adem, glimlachte nog even naar de verblufte jonge kerels die hen nog steeds ongegeneerd nakeken en haastte zich toen om haar oudere zuster weer in te halen.

Haar koffer was zwaarder dan verwacht nu ze er een stuk mee door het dorp moest zeulen,